

unele replici au fost împrumutate de la partenerii de dialog și articulate în noua structură prin cuvinte de legătură de tipul: „decî spui că...”. Metoda se dovedește utilă pentru fluența monologului (poate ar fi mai corect spus dialogul monologat), chiar dacă nu e prea ortodoxă, dar clarificările nu pot opera, desigur, decît parțial. Esențială rămîne cunoașterea anterioară a textelor și poate de aceea cu orice alt autor dramatic ideea ar fi avut mai puțini sorți de izbîndă. Caragiale, însă, e cunoscut de spectatori, la piesele sale se merge ca la operele celebre pentru a asculta o anumite voce, nu pentru a afla dacă Traviata moare sau scapă cu viață.

Doamnelor domnului Caragiale poate fi considerat, deci, un exercițiu de virtuozitate al unei actrițe ajunse la deplină maturitate artistică, care se confruntă nu cu o piatră de încercare ci cu mai multe. Ni se pare, de aceea, pe deplin îndreptățită să ne avertizeze, în programul de sală: „Aștept la acest spectacol numai pe cei ce iubesc actorii, le iubesc curajul și chinul, le iubesc înălțările și coborîșurile și-l înțeleg cînd vor să zboare”. Dorință întotdeauna domnă de stimă, pe care nu putem decît să o aplaudăm.

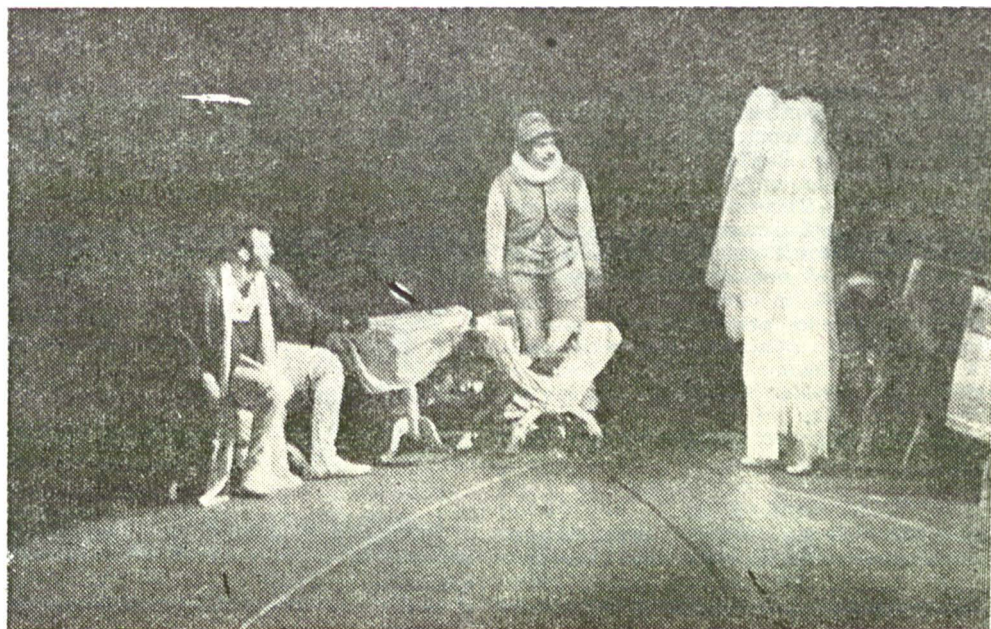
Mihai Mihail și Claudiu Stănescu

în

„Don Juan”

Dificilă, chiar foarte dificilă misiunea actorului într-un spectacol „de regie”, un spectacol în care gîndurile dramaturgului ne sînt comunicate nu prin replicile rostite de interpret ci și prin replicile rostite de interpret. Dificilă dar cu atît mai ispititoare, nu ne îndoim. În astfel de montări — și în această categorie se plasează, indiscutabil, **Don Juan** de Molière pus în scenă, la Teatrul Dramatic din Galați, de Victor Ioan Frunză, în cadrul scenografic creat de Adriana Grand — actorul intră, trebuie să intre, în rezonanță idealică, plastică și chiar muzicală cu un cuprinzător, diversificat sistem de valori, de semne, de metafore scenice. El nu „întrupează” (ca să folosim termenul acreditat) doar un personaj, ci idei, puncte de vedere — ale autorului, ale regizorului, ale scenografului și muzicianului, ale lui proprii. Misiune dificilă, deci, pentru Claudiu Stănescu (**Don Juan**), Mihai Mihail (Sganarelle), pentru ceilalți interpreți, cu atît mai mult cu cît piesa însăși are un statut aparte în ansamblul operei lui Molière și a te bizui pe elementele cunoscute devine măcar inoperant dacă nu păgubitor, ori chiar dizolvant.

Personaj tragic, sortit eșecului spectaculos, definitiv, **Don Juan** al lui Claudiu Stănescu (sau, mai bine spus, al spectacolului în discuție) își presimte parcă de la prima apariție sfîrșitul, se teme de el dorindu-l, totuși, așteptîndu-l, provocîndu-l. Ca pe o eliberare? Nu, pentru că eliberarea vine după chin, după suferință, or **Don Juan** nu se chinuie, nu suferă, după cum nici nu se bucură. Nesfîrșitele sale iubiri se explică, din această perspectivă, prin incapacitatea iubirii, forța de seducție e consecința unei infirmități — neputința de a fi sedus. Claudiu Stănescu își poartă personajul prin scenă — prin lume, prin existență — cu elegantă sterilitate, îl amestecă în acțiune fără să-l implice, de fapt, îi confecționează surîsuri, gesturi, mișcări sub care nu se află, însă, nimic. O descifrare posibilă, interesantă chiar, a personajului, și totuși adesea, mai ales în momentele de relief dramatic al stărilor, al acțiunilor, deranjează, devine excesivă. Poate pentru că ne lasă a bănuși o neimplicare a actorului și nu doar a personajului, respectarea conștiințioasă a unor idei regizorale dar neaderarea organică, deci creatoare, la acestea. E bine, e justificat ca

pe trăsăturile lui Don Juan (ale acestui Don Juan) să stăruie o ușoară imobilitate, semn al înghețului, dar, fără frisonul lăuntric, ea rămâne doar fereastră cu flori de gheață ce nu creează decît prin deducție senzația de frig. E bine, e justificat ca Don Juan să fie mereu copleșit de plictiseală; dar nu e vorba de plictisul băiatului fără treburi ci de sfîșietoarea incapacitate de a trăi efectiv, de a se bucura și a suferi din adîncul ființei.

Dacă la Claudiu Stănescu liniile de construcție ale personajului sînt vizibile și urmate de actor cu docilă precizie, la Mihai Mihail nu le mai putem observa ca atare, topite fiind în carnea personajului. După ce clădirea e terminată schelele nu mai sînt necesare, iar Sganarelle este o construcție scenică solidă, definitivată, în care nu doar fundamentul dar și accesoriile și-au aflat locul precis. Sganarelle e una din reușitele importante ale actorului, cu atît mai mult cu cît, ca și în text, are totul dar nimic din tipul „canonizat” al valetului din teatrul lui Molière. Ființă lășă și conștientă responsabilă, tulburat de imoralitate dar înapt să-și elaboreze un cod moral propriu sau să adere cu fermitate la unul constituit, fascinat și omipilat de forța malefică a stăpînului, Sganarelle este rînd pe rînd, chiar fără să-și dea seama, în slujba răului și a binelui, a adevărului și a minciunii. Înțelegem, urmărind interpretarea lui Mihai Mihail, de ce Sganarelle nu se poate desprinde

de Don Juan, deși îl condamnă cu vehementă. Omul simplu, banal, se întînește, printr-un capriciu al destinului, cu o experiență unică, răvășitoare. Fascinat, el trebuie să meargă pînă la capăt, să înțeleagă, să aibă un răspuns la întrebările pe care a fost silit să și le pună. Experiența existențială nu este a lui Don Juan ci a lui Sganarelle și eroul străbate acest drum înăbușind neliniști dar și descoperindu-le, iubind și urînd, prăbușindu-se sub prejudecăți și eliberîndu-se de ele, învălînd care e diferența între prejudecată și principiu. Un drum greu, spinos, chinuitor, ce nici nu ajunge, neapărat, la un liman, dar un drum care, odată întrezărit, trebuie urmat pînă la capăt. Valoros, în interpretarea lui Mihai Mihail, este aburul de echivoc, de tulburată incertitudine, pe care știe să-l păstreze în jurul eroului său, consecvența ideatică și expresivă a evoluției.

Într-un spectacol „de regie”, așa cum spuneam, posibilitatea actorului de a „ieși în față” se judecă altfel decît în transcrierile cuminți, fără idei, ale unui text dramatic. Se cuvin, tocmai de aceea, subliniate talentul și profesionalitatea actorilor, care au reușit să facă din Don Juan un spectacol și nu o suită de piese de bravură. Ne gîndim la Liliana Lupan, Grig Dristaru, Maria Ermola Baboi, Florica Dinicu, Lucian Temelie și nu numai la ei.

Cristina DUMITRESCU